

PRO KRAJINU

NEUSCHNEME!

„Dát rychle do pořádku krajinu je to nejlepší, co můžeme udělat proti suchu i pro nový rozjezd ekonomiky.“

Josef Sedlbauer, lídr koalice Pro KRAJinu

Mění se něco v tom, jak si lidé všimají sucha?

Čím dál víc lidí vidí následky sucha a snaží se pochopit, co se děje a proč. Jsme národ turistů, zahrádkářů, lidí, co mají rádi přírodu. Nejde přehlédnout zničené lesy a horší podmínky pro pěstování většiny plodin, které se zase odrážejí v cenách potravin. Dost lidí zažívá i problémy s tím, že jejich studny část roku nefungují. Oba využití z toho, v jakých podmínkách budou žít naše děti, vedou k rozhodnutí to změnit. To je naděje.

Co a jak můžeme změnit, aby dopady sucha nebyly tak velké?

Postarat se o krajinu, jako se starali v minulosti sedláči. Potřebujeme vodu co nejdéle udržet v půdě, kde ji můžou využít stromy a rostliny a odkud může sydit studny a řeky. Znamená to budování tůní, mokřadů, mezí, poldrů, hráze, rušení meliorací, rozvolňování toku potoků... To všechno hodně rychle a na velkém území, abychom sucho aspoň trochu dohnali. Půda je národní poklad – trvá kolem 200 let, než se vytvoří centimetr půdy! Přitom na vysušené a udusané půdě stačí jeden déšť a ten centimetr je nenávratně pryč.

Kdo by se na té změně měl podílet?

Všichni. Ale obce a soukromí vlastníci můžou dělat jen jednotlivosti a stát je daleko. Tahou nem té práce musí být kraj, musí to být osobní téma hejtmana nebo silného náměstka pro životní prostředí. Proto jdu do krajských voleb.

Je nějaké vysvětlení, proč se stav krajiny v Libereckém kraji nelepší?

Současné vedení Libereckého kraje říká, že se kraj má starat o svůj majetek, a nic jiného je moc nezajímá. Tedy slovy ano, ale je potřeba se dívat na fakta. Přes miliardu korun jde každý rok na opravy silnic, v posledních letech dal kraj téměř půl miliardy na zvelebení budov vedle svého sídla. Je to takový údržbářský přístup orientovaný na velké stavební zakázky.

Podařilo se nám prosadit fond na podporu zadržování vody v krajině, ve kterém je 11 milionů korun. Víc však dává vedení kraje i na vlastní mediální propagaci! Pár túněk a rybníků nám nepomůže, protože fungující krajina vzniká až jejich souhrou ve velkém počtu a na velké ploše. Tohle prostě nemůže pokračovat! Bez vody nám několik kilometrů hladšího asfaltu nepomůže.

Jak je možné pomoci?

Chceme kraj, který se o sebe dokáže postarat a je na to hrdý. Dát do pořádku krajinu je ta nejlepší pomoc pro vodu, lesy a zemědělství. Zároveň je to skvělá investice do nového rozjezdu ekonomiky, protože přináší pracovní místa teď a užitky v příštích desítkách let. Všichni k tomu nakonec dospějí, ale čím dřív to bude, tím lepší sance máme do budoucna. Chceme, aby Liberecký kraj byl tím kdo udává směr a je inspirací pro další regiony!

DOKTOR V PRVNÍ LINII

Rozhovor s MUDr. Ondřejem Černým
z urgentního příjmu liberecké nemocnice, str. 4

ŘEKNI, KDE TY MRKVĚ JSOU?

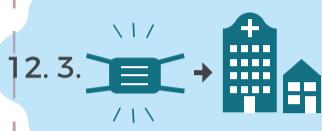
Jak si zajistit zdravé a levné potraviny, které nebudou cestovat v kamionech přes celou Evropu? Ptali jsme se prodejců i zemědělců, str. 2.

ZA MĚSÍC Z NULY NA ¾ MILÍONU DENNĚ: PŘÍBĚH FILTRŮ PRO ČESKO DEN PO DNI

10. 3.

Zoufale chybí ochranné pomůcky. S několika lidmi z TUL jsme si řekli, že nenecháme ležet ladem kapacitu univerzity, když se řítí pohroma.

12. 3.

První vzorky nanoroušek. Chceme je dodávat do nemocnic v kraji.

17. 3.

Rozjezd výroby na maximum. Valí se na nás žádostí z celé republiky. Děláme, co můžeme, ale nejsme schopni ani zlomkem zajistit všechny potřebné.

18. 3.

Uvažujeme o přechodu na výmenné filtry do látkových roušek. Šíříme ten nápad po celé zemi.

22. 3.

Zveřejňujeme výzvu pro možné výrobce filtrů. Přesvědčujeme je, že bez nich to nepůjde!

26. 3.

Podařilo se najít a získat ke spolupráci velkého výrobce! Firma Obrokov má linku na meltblown a je ochotná pustit svoje dosavadní zakázky a přeorientovat se na výrobu filtračních materiálů.

29. 3.

Pomohli jsme s vylepšením technologie, aby filtry z meltblownu dokázaly zachytávat přes 80 % částic o velikosti virů (ve dvou vrstvách přes 97 %). Téměř dva týdny budeme čekat na razítka, aby bylo možné filtry dodávat lidem...

8. 4.

Výroba materiálu na ¾ milionu filtrů denně! Filtr vyjde na jednu až dvě koruny. Účinná ochrana je konečně dostupná všem!

NA DOVOZ POTRAVIN ZE ZAHRANIČÍ SE NEMŮŽEME SPOLEHNOUT

Když otevřala Martina Vondrová v Semilech svůj bezobalový obchod s potravinami, říkala si: „Bude to tady někoho zajímat? Bude někdo ochotný změnit svoje zvyky a nenakupovat všechny potraviny v supermarketech, zabalené v zářivě barevných plastových obalech?“

Její obavy se rychle rozplynuly. Jen pár týdnů po otevření obchodu se kolem něj vytvořila skupina prav-

EPIDEMIE I SUCHO

Základ řešení: SOBĚSTAČNOST!

Profesor Josef Šedlbauer:

„Spolu s domácími firmami jsme rozjeli výrobu filtrů pro celé Česko!“

Když se do České republiky blížila koronavirusová pandemie, řekli jsme si s několika kolegy na liberecké univerzitě, že je potřeba pomoci aspoň zdravotníkům v okolí, kterým scházely ochranné pomůcky. Do pár dnů jsme rozbehli výrobu nanoroušek. Zároveň si lidé začali doma šít látkové roušky a bylo jasné, že pro ně nadlouho půjde o jedinou dostupnou ochrannou pomůcku. Napadlo nás, že by se její účinnost dala zvýšit použitím filtru. Nápad na roušky s filtrem se ujal a valily se na nás tisíce žádostí o filtry. Bylo mi jasné, že filtrů z nanovláknů není možné vyrobit ani zlomek potřebného množství. Takže jsem obvolával a přesvědčoval firmy, které mají zařízení použitelné na výrobu filtračních materiálů, až jsem se s jednou z nich dohodl. Pomohli jsme jim s technologií, certifikací, distribucí, odpovídali jsme na tisíce zpráv a otázek – a do dvou týdnů byly levné, účinné a masově vyráběné filtry v prodeji!

V nouzi si musíme být schopni pomoci sami.

U důležitých věcí není možné spoléhat se jen na dovoz. Je to nespolehlivé, drahé a mohou nastat situace, kdy se na nás prostě nedostane. Neznamená to uzavřít se před světem a za každou cenu si všechno vyrábět doma. Musíme být ale schopni se v případě nutnosti rychle přeorientovat na soběstačnost. Filtrační materiály pro výrobu ochranných pomůcek jsou jeden z příkladů.

Bez čeho se neobejdeme.

Ty hlavní věci, ve kterých musíme být při-

delných zákazníků. Ta se navíc rychle rozšiřovala, jak si lidé o obchodu mezi sebou dávali vědět.

„Je skvělé poslouchat od zákazníků důvody, proč ke mně chodí. Většina si velmi dobře uvědomuje, že přístup lidí k přírodě se musí zásadně změnit. Ale stejně tak je většina příjemně překvapena, jak snadné je být trochu ohleduplnější. Alespoň tím, že se člověk vyhne úplně zbytečným obalům,“ popisuje Martina Vondrová své zkušenosti.

Je nicméně nutné jít dál. U mnoha produktů je téměř nemožné najít české dodavatele, byť jde o potraviny, které tu byly tradičně pěstovány či vyráběny. Konkrétně se to týká např. luštěnin, semen, ořechů či oleje. Zemědělská produkce v ČR je totiž velmi úzce specializovaná. Příčinou je chybána dotační politika státu a malý důraz na peči o krajинu. A tak tu máme lány řepky pěstované hlavně na výrobu paliva, což zbytečně zabírá a poškozuje půdu i okolní krajinu.

pravení se zajistit sami, jsou voda, potraviny a energie. Dostatek vody a schopnost země uživit nás přímo závisí na stavu krajiny Proto musíme dát krajinu do pořádku. Rychle a na co největší ploše jí pomoci, aby dokázala zadržovat víc vody, neztrácela se z ní úrodná půda a pestrost, díky které může odolávat výkyvům.

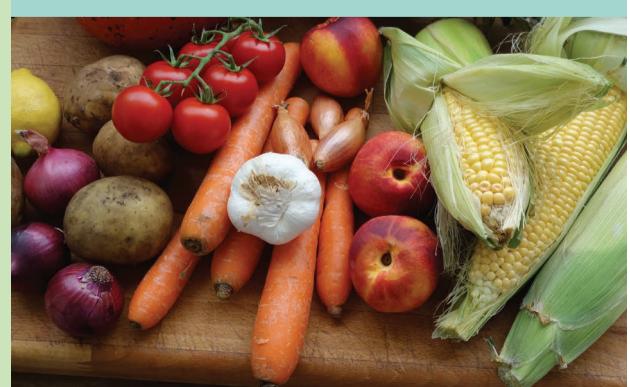
V krizi se ukazuje, kdo umí rychle a správně rozhodovat a přicházet s nápaditými řešeními. Když se spojí znalosti, představivost a odvaha riskovat, je možné dosáhnout velkých věcí.

KDO JE JOSEF ŠEDLBAUER

Syn vesnických hospodářů, člen stávkovo-výboru v roce 1989 na VŠCHT, vysokoškolský učitel v oboru chemie životního prostředí, na Technické univerzitě vede katedru chemie a organizuje studium nanotechnologií. Zastupitel v Liberci i v Libereckém kraji. Jako první upozornil na obří zadlužení Liberce, prosadil návrh na významné omezení hazardu v Liberci, roky upozorňoval na korupci v libereckém dopravním podniku a v dopravních zákázkách na Libereckém kraji. Díky tomu nyní kauzu vyšetřuje policie a padla řada obvinění, dopravní podnik přestala vysávat soukromá firma. Na kraji prosadil fond na podporu zadržování vody v krajině. Je členem Zelených a lídrem sdružení Pro KRAJinu.

JAK SI ZAJISTIT KVALITNÍ ČESKÉ POTRAVINY?

Jestli něco ukázala koronavirová krize, tak je to nezbytnost posilovat soběstačnost a zdravé životní prostředí. Nemůžeme se spolehnout na to, že naše základní životní potřeby – jídlo a čistou vodu – budeme z daleka dovážet. Musíme pečovat o naši krajinu a ta se poté postará o nás!

JAK VRÁТИT VODU ZPĚT do naší krajiny?

1. Plán pro zdravou krajinu

Připravit návrhy opatření na zadržování vody ve vybraném území.

2. Jednání s vlastníky

Nabídnout vlastníkům pozemků pomoc s dokumentací, vyřízením povolení, s financováním i s realizací. Vlastník se může zapojit nebo jen odsouhlasit.

3. Příprava

Připravit projekt a spojit ho s dalšími pracemi v okolí do celku, na který bude podána žádost do operačních programů. Spolufinancování zajistí kraj ze svých prostředků.

4. provedení

Zadat práci místním firmám a udělat to.

5. Hotovo!

A jde se na další!

6. Může to fungovat?

Samozřejmě! Pokud se takových zlepšení v krajině podaří mnoho a rychle. V Libereckém kraji uděláme alespoň jedno takové opatření denně! Dokážeme to, když nám v krajských volbách dáte potřebnou sílu.

„Řídit a táhnout pomoc krajině je práce pro Liberecký kraj. Nikdo jiný to udělat nemůže!“

ZUZANA KOCUMOVÁ: LESY A VODA NEMŮŽOU BÝT JEN PRO VYVOLENÉ

Bydlet blízko přírody, lesa je pro mě životní nutnosti. Při každém stěhování jsem se okraji města přibližovala víc a víc. Teď mě od lesa dělí 20 m. A to i přes to, že bydlím v paneláku :)

Od narození syna (nyní sedmiměsíčního) cítím potřebu přírody na dosah ještě silněji a venku trávíme každou volnou chvíli.

S příchodem syna se ale zesilil ještě jeden pocit. Je jím obava o svět, v jakém bude žít. Bude mít k dispozici to, co považujeme za samozřejmost? Čisté potoky, zdravé lesy, pitnou vodu z kohoutku?

Tyto věci pomalu začínají být vzácné – vidím to třeba na lesích, které ničí sucho a kůrovec. Miluji pohyb a sport a dobře vím, že se o svoje tělo musím starat, když chci, aby fungovalo. A stejnou péčí musíme věnovat i krajině. Dlouho jsme si necháeli připustit vážnost situace a obávám se, že jsme „pomeškali start“. Ale nikdy není tak pozdě, abychom to museli vzdát. Jen je třeba začít něco dělat, nejde o tom jen mluvit.

DOBRÝ SEDLÁK SE STARÁ O KRAJINU

Jmenuji se Martin Rosenbaum. S manželkou Janou a našimi dětmi hospodaříme v Jindřichovicích pod Smrkem na farmě Lukava.

Řadu let jsme se věnovali chovu ovcí a výrobě ovčích sýrů. Možná jste se s námi setkali na farmářských trzích v Liberci či jinde. V současné době začínáme s pěstováním zeleniny. Učíme se pracovat s půdou, používat koně na prá-

cí na farmě a hospodařit tak, abychom se tím užili. Zároveň však chceme, aby po nás zůstávala harmonická a zdravá krajina. Podle toho se dá dobré zemědělství rozpoznat - podle krajiny, kterou vytváří.

V naší vesnici stávaly do druhé světové války tři mlýny. Ty mlýny mlyly obilí, které se zde vypěstovalo, pro lidi, co tu žili, za pomoci vody, která tu proudila. Po válce mlýny utichly, ale v potoce bylo stále dost vody na to, aby se dařilo pstruhům, ale třeba i zimním sportům. Jedna z oblíbených historek místních rodáků spočívá v popisu dobrodružství, když jezdili na bruslích po zamrzlém potoce z jednoho konce vesnice na druhý.

Pak přišla 70. léta. V chalupách přibývaly pračky a splachovací záchody. Na polích umělá hnijiva a meliorace. Drobna vodní dílna původních hospodářů byla poníčena a novi státní statkáři o ně nejevili zájem. Stále bylo však z čeho brát. Byla tu zásoba mokřin a lesů. Před dvaceti lety se daly ještě v potoce chytat ryby. Zádné kapitální úlovky, ale dost pro zábavu kluků z vesnice. Po dně potoka se táhl povlak rýas, živený přepady žump a septiků, ale dole pod vesnicí se dal potok zase sám do pořádku a žil si svým životem.

Loni, už z kraje léta, vyschlly všechny přítoky a s nimi i všichni jejich obyvatelé. Z potoka, který dříve sytily tři mlýny, se stala ubohá stružka. Vody v potoce sice ubylo, ale splašků nikoli. To by však pořád lidem nevadilo. Horší věc je, že není čím splachovat. Voda totiž zmizela i ze studní. Věci, které byly dříve samozřejmé, se nyní stávají obtížnými. Komfortní vykonání potřeby, ale třeba i sázení stromů.

Tytam jsou doby, kdy člověk jednoduše zasadil stromek do hliny. Zjara či na podzim v tom nebylo rozdílu. Dnes je potřeba sázení už prakticky jen na podzim. Je větší šance, že strom nějakou vodu stačí přijmout. Jaro je bez tajícího sněhu suché a rychlé. Stalo se normou, že v březnu a dubnu máme letní teploty. Na rekordy jsme si již zvykli. Každý z nás pamatuje minimálně tři stoleté záplavy a každé následující léto je teplejší než to předchozí.

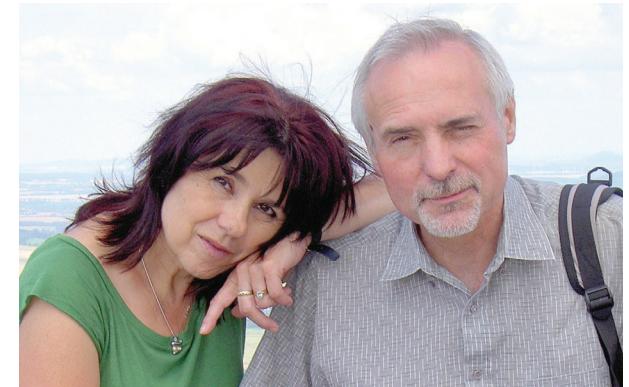
Vědci nedávno oznámili, že letošní rok bude nejsušší za posledních 500 let. Musel jsem nám „poblaho-prát“ k rozhodnutí začít pěstovat zeleninu zrovna v této době. Ještě před pár lety se dalo uvažovat o tom, že by na zahradě mohlo vyrůst něco bez závlahy. Už si to ne myslím.

V dnešní době se vozí voda i kravám na pastvinách. V roce 2018 vlivem sucha vzrostla cena sena třikrát. Balík stál na jednou 1000 Kč a kdo ho chtěl, ten tu částku musel dát. Letos se zdá, že nás čeká takový nárůst i u některých potravin.

Jako zemědělec vnímám všechny tyto změny z první ruky. Nebudu zakrývat, že často s určitou obavou. Zároveň však vím, že vše živé má neuvěřitelnou schopnost regenerace.

Zkušenosť s pandemii koronaviru nám ukázala, že bezprostřední tíhu krizových událostí nesou lidé na regionálních úrovních, ve městech a krajích. Na nich záleží, kam se pomoc dostane a jak rychle. Mají na starosti konkrétní území, města a instituce. Často dokáží jednat mnohem lépe a s větším rozumem než vláda.

Proto považuji za důležité, aby ve vedení kraje byli lidé, kteří vnímají klimatickou změnu jako klíčovou výzvu dnešních dnů. A proto jsem se rozhodl podpořit sdružení Pro KRAJinu.

MIROSLAV HUDEC: TĚŽKÉ CHVÍLE BOJOVNÍKA ZA PŘÍRODU

U malého venkovského hřbitovku na okraji Dolní Libchavy v České Lípě bývala studna s pumpou. Poslední dva roky tam pravidelně chodím za tou, která mi byla po celý život nejblížší. Nosím jí červené růžičky, které mívala tak ráda. A do vázičky vždycky napumpuju krásně studenou, čistou vodu - totiž, pumpoval jsem. Po celá desetiletí tam voda tekla proudem. Ale v průběhu loňského léta jsem pozoroval, že se pumpuje stále obtížněji a pramínek je tenčí a tenčí. Jednoho dne pumpa zmizela. Zřejmě ji odmontovala hřbitovní správa, když už stejně byla zbytečná.

Když jsem zjistil, že je pumpa pryč, vyvedlo mě to z míry. Lidem v mé situaci bývá na hřbitově těžko i tak. Obvykle pak stačí nějaká maličkost, která člověka dorazí.

Co je ještě horší: v Libereckém kraji je řada lidí bez napojení na veřejný vodovod. Pokud ještě vodu ve studních mají, jak dlouho jim tam asi vydrží? Sněhu bylo v zimě málo a to, co na jaře napřelo, skoro nestojí za řeč.

Miroslav Hudec: psycholog a zastupitel v České Lípě. Dlouhodobě bojuje proti těžbě čediče, která by zničila vrch Tlustec: „Kromě toho, že je to krásné místo, by těžba odčerpávala velké množství vody. To je nepřijatelné a budu tomu i nadále bránit.“

NIČIVÁ ZÁVISLOST: šance na lepší časy

Hazard nadělal v jejich životě paseku. Katka a Karel spolu mají dítě, ale nemohou se výdat. Důvodem je Karlova závislost na hracích automatech.

„Seznámili jsme se před několika lety. Karel je vysokoškolák jako jeho rodiče. Později jsem zjistila, že od patnácti let bojuje se závislostí na hracích automatech. Léčbu procházel opakovaně, bohužel neúspěšně. Je pro něj těžké snášet odsudky okolí i vlastní rodiny,“ vypráví Katka.

Dluhy z hazardu stahují Karla ke dnu. „Karel mě bohužel v zoufalství jednou napadl, takže se ted s námi nesmí stýkat,“ pokračuje Katka. Karlovi je líto, že se nesmí výdat s dítětem, a stýská se mu. Je to přitom schopný a v práci úspěšný člověk.

DOKTOR V PRVNÍ LINII

Pracuješ na urgentním příjmu a na záchrance, jsi tedy doslova v první linii. Zlepšíly se po zkušenosti s pandemií COVID-19 nějak podmínky pro vaši práci?

Ani ne. Politiky k smrti baví otevřít nová oddělení, kupovat přístroje, fotit se u toho. Méně už je baví nést náklady, které akutní péče nese. V českém zdravotnictví bez ohledu na obor nejvíce vydělávají plánované výkony. Jenže infarkt ani mrtvici nenaplánujete. Provozovat dobře vybavené oddělení akutní péče je drahé. Nemocnice pak mají tendenci na něm šetřit. Jenže začátek rozhoduje! Třeba u pacienta s mrtvicí rozhoduje o tom, jestli bude mluvit a chodit, u člověka s infarktem o tom, jestli přežije.

Proč se doktor rozhodne podílet na kandidátce, jejíž prioritou je obnova krajiny? Není to trochu mimo?

Naopak. Zdraví lidí závisí na zdraví krajiny. Sucho je i zdravotní problém, hrozí víc infekcí, nedostatek potravin, následně nepokoje... Nic z toho lidskému zdraví nesvědčí. Nemůžeme zavírat oči před budoucími riziky plynoucími ze sucha nebo změny klimatu. Je potřeba mít odvahu vidět

i to, co se nám nelibí. A taky je potřeba to řešit. To se mi líbí na návrzích, se kterými přichází profesor Šedlbauer. Jsou reálné, proveditelné a mění věci k lepšímu.

MUDr. Mgr. Ondřej Černý je kardiolog, pracuje na urgentním příjmu KNL, slouží také u záchranné služby. Zajímá se o historii, kromě medicíny vystudoval i biologii.

TIP NA VÝLET REZERVACE DIVOKÝCH KONÍ V MILOVICÍCH

Udělejte si výlet do Milovic! Spolek Česká krajina zde v bývalém vojenském prostoru vybudoval na ploše 1 km² výběh pro divoké koně a pratury. Tato ohrožená zvířata zde pastvou vytvářejí jedinečnou step, kterou potřebují k přežití vzácné druhy motýlů a dalšího hmyzu.

Tuhle nádheru můžeme mít i u nás. A mnohem větší. V bývalém vojenském prostoru Ralsko lze rozšířit stávající oborou Židlov až na 180 km²! Vytvoříme tak skutečný ráj divoké přírody jedinečný v měřítku celé střední Evropy.

Kvůli napadení Katky mu navíc hrozí vězení, kde by svou práci nemohl dělat, což by jeho těžkou finanční situaci dále zhoršilo.

Podle lékařů se závislost na automatech léčí velmi obtížně. Zásadně pomáhá, když automaty zkrátka nejsou dostupné, což potvrzuje Karlova zkušenosť.

Současný nouzový stav mu totiž prospívá: „Internetový hazard mi nic neříká, kasina a herny jsou zavřené. Vůbec nehraju. Bojím se ale, co bude dál. Asi se budu muset přestěhovat. Bydlím v centru Jablonce a v blízkosti mám hned tři kasina.“

Katce i Karlovi by pomohl zákaz hazardu. Hazard totiž neprospívá nikomu kromě majitelů heren. Křiklavé výlohy hyzdí ulice, zhoršená bezpečnost a zničené životy jsou cenou, kterou platíme my všichni.

V Jablonci se naštěstí blýská na lepší časy. Náš kolega Jakub Macek o zákazu hazardu usiloval čtyři roky. Nakonec s dalšími lidmi zorganizoval úspěšné referendum, ve kterém 88 % občanů odsouhlasilo zákaz hracích automatů, který začne platit příští rok. Už nyní je v Jablonci z původních 49 herních míst jen pět kasin.

Je vám příběh Katky a Karla povědomý? Odmítni vaši zastupitelé hazard omezit? I vy můžete převzít iniciativu. Rádi vám poradíme, ozvěte se na macek.jakub@seznam.cz.

KRAJINA POTŘEBUJE VAŠI POMOC!

Plán na plošnou obnovu krajiny v Libereckém kraji prosazujeme už několik let. Potřebujeme mít sílu, která s tím konečně pohně! Proto jdeme do krajských voleb letos v říjnu. Naším cílem není mít funkce, to už jsme v minulosti prokázali. Chceme změnit kraj, protože to nikdo jiný neudělal. Potřebujeme Vaši podporu, a to nejen ve volbách. Pojdte s námi pracovat Pro KRAJinu! Kontaktujte nás na webu www.neuschneme.cz nebo e-mailem na info@neuschneme.cz.

POMLUKA AKOV, DZA, FELÁH, FIBRON, HABAUK, LIK, NASIR, TAHR	KRUPĚJ	ASIJSKÝ KOPYTNÍK	ROZPĚTÍ	LATINSKÝ LEDVINA	OPUCHLE	ŽENY SLAVÍCI SVÁTEK 19.9.	ŘADOVÁ ČÍSLOVKA	ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ (ZKR.)	BIBLICKÝ PROROK		NEDODĚLEK	FRAN- COUZSKÝ POTÉR
VÝZVA K TICHU!			ROZPĚTÍ								CHEM, ZNAČKA RUTHER- FORDIA	
SOLIMZÁČNÍ SLABÍKA			MALÁ EDITA ANGL. ROKY								NÁZEV ZNAČKY POLOMERU TALUS	
SKONÁNÍ								TESANÝ KAMENNÝ KVADR ZPUSOB				
ESTONSKÉ SIDLO			SVĚTELNÝ ROK (ZKR.) OZNÁCENÍ LETÍKY				LÉČKY JAKÁ					
	NÁHRAŽKA PRYZE	SPOJKA SCHOVANÁ				HRDLA ODPADNÍ STROUHY					SRBSKÁ MÍRA (VĚDRO)	TAKOVÍ
BEZ PŘESTÁNÍ (SLANGOVÉ)				JIT VZHŮRU HLASATEL (HOVOROVÉ)								
NÁZEV PISMENE X			TESKNÁ TOUHA VLASTNÍ ANČE							MODEL FORDU KONŽSKÝ OSTROV		
CITO- SLOVCE ODPORU			POVEL PRO PSA SLOVENSKÝ VÝTVOR VE VERSÍCH							SÍLA PRÍBYTEK SANÉ		
TAJENKA												
OBRÁTKY												PYSK
BYVALÝ EGYPTSKÝ PREZIDENT							ŠACHOVÝ KOEFICIENT RUSKÝ REVOLU- CIONÁŘ					KÓD ALŽIRSKA
	EVROPAN	NOSOVKA ZAJISTĚ		DRUH LITERA- RNÍHO DÍLA TLUPA (ZAST.)						INIC. SPISOVA- TELE ZOLY HALDY		
DÁVKA VÝBĚRÁNA STATEM K UHRÁDE VEREJNÝCH POTŘEB			LÁKADLO ROLINK V ARAB- SKÝCH ZEMÍCH						JM. PROZAŘÍ PAVLA JEDNA (POČÍTÁN PŘI POCHOUDOU)			
INDICKÝ FILM			ANGL. VELETRH PATŘÍCI HADŮM					RODINNÝ DUM (ZKR.) ATLETICKÉ NÁČINI			SLOVENSKY TATKA	JMÉNO HERCE CONN- RYHO
NÁS DIRIGENT							ŠVÝCARSKÉ MĚSTO SWEDESKA HUEDEBNÍ SKUPINA					
	SPORTOVNÍ SDRŽENÍ (ZKR.)	SNIŽENÍ KYSELOSTI ROZTOKU FR. JEDEN		ZVÝŠENÝ TON C								
OPAK LICHÉ							RUSKÝ FILMOVÝ REZISÉR					
UŠLEHANÝ BÍLEK									ŘEKA VE FRANCII			

Využitěnou tajenu zašlete společně se svou korespondenční adresou e-mailem na info@neuschneme.cz nebo poštou na Pekárkova 322, 460 15 Liberec. Do předmětu napište **Křížovka**. Tři vylosovaní výherci obdrží věcnou cenu.

Pro KRAJinu je koalicí Strany zelených, LES a nezávislých kandidátů. Fotografie © Anna Kříšová, Kamila Kolaříková. Zadavatel: Pro KRAJinu. Zpracovatel: LUCZI DESIGN s.r.o.